

Centralorganisationen af
industriansatte i Danmark

Bent Lindhardt Andersen
Erhvervsstyrelsen

belian@erst.dk

Dato : 2014-01-17
Sagsbeh. : JBA/ss
CO-sagsnr. :
Deres journal nr. :

Vedr.: Høring om til forslag til lov om ændring af lov om erhvervsfremme (ophævelse af reglerne om industrisamarbejde i forbindelse med anskaffelse af forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser) og ”Retningslinjer for industrisamarbejde”

CO-industri er som udgangspunkt positivt indstillet over for de foreslåede ændringer af lov om erhvervsfremme og retningslinjerne for industrisamarbejde.

Det fremgår af ”Retningslinjer for industrisamarbejde”, af Forsvarsministeriet i hvert enkelt tilfælde skal vurdere, om en planlagt anskaffelse skal åbne mulighed for et industrisamarbejde mellem den udenlandske leverandør og danske virksomheder på strategiske områder i henhold til den forsvarsindustrielle strategi.

CO-industri finder, at vurderingen, af om en konkret anskaffelse er strategisk, ikke udelukkende bør gå på det indkøbte materiel, men også på leverandørens mulighed for at bidrage strategisk på andre områder gennem fuldt produktportefølje.

Da der er tale om en vurdering af anskaffelsens indflydelse på væsentlige sikkerhedsinteresser med udgangspunkt i den forsvarsindustrielle strategi, vil der skulle udøves et betydeligt politisk skøn i hvert enkelt tilfælde.

CO-industri finder på denne baggrund, at vurderingen bør foretages med et klart politisk mandat.

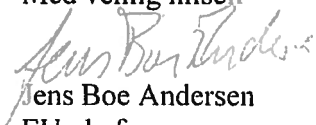
Retningslinjerne for industrisamarbejde indebærer, at Forsvarsministeriet orienterer Forsvarets Materielnævn om kommende anskaffelser, herunder, når en sådan vurdering er foretaget, om udenlandske leverandører pålægges forpligtelser til industrisamarbejde. CO-industri finder det af betydning, at Forsvarets Materielnævn inddrages i en løbende dialog om kommende anskaffelser og spørgsmålet om pålæggelse af forpligtelser til industrisamarbejde.

CO-industri

Vester Søgade 12² · 1790 København V · Telefon: 33 63 80 00
Fax: 33 63 80 99 · e-mail: co@co-industri.dk · www.co-industri.dk

CO-industri er enig i, at det er vigtigt at finde en model for industrisamarbejde, der er i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser i forhold til EU.

Med venlig hilsen

Jens Boe Andersen

EU-chef

Tlf. 2010 0109

Erhvervsstyrelsen
Specialkonsulent Bent Lindhardt Andersen
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Høringssvar til "Lov om ændring af lov om erhvervsstøtte" og "Retningslinjer for industrisamarbejder"

FAD og DI takker for muligheden for at kommentere på udkast til lov om ændring af lov om erhvervsstøtte og forslaget til retningslinjer for industrisamarbejder. Nærværende høringssvar er udarbejdet i samarbejde med CenSec og Naval Team Denmark.

Som udgangspunkt er vi fortalere for frie og åbne markeder baseret på sund konkurrence. Også på området for forsvarsmateriel. Imidlertid er dette marked grundlæggende anderledes end de fleste andre markeder. Eksistensen af en national forsvarsindustri er et af midlerne til at sikre et lands sikkerhedsmæssige interesser, hvorfor markedet er præget af en stor grad af protektionisme fra de enkelte lande.

Det kan ikke understreges nok, at den danske forsvarsindustri er fundamentalt anderledes end den tilsvarende industri i de større EU-lande. De danske virksomheder leverer kun i meget begrænset omfang færdige våbensystemer eller andet udstyr til anvendelse for det danske forsvar. Til gengæld er det en branche bestående af højt specialiserede og teknologisk avancerede nicheproducenter og underleverandører, der leverer til et bredt udsnit af den internationale forsvarsindustri, herunder primært til den del af den internationale forsvarsindustri, som det danske forsvar køber materiel fra. Danmarks sikkerhedsmæssige interesser i at have en forsvarsindustri skal derfor sikres gennem instrumenter, der sikrer danske virksomheder reel adgang til udenlandske forsvarsindustrielle virksomheder. Industrisamarbejde har i den forbindelse vist sig at være et effektivt middel, og det er derfor naturligt at søge dette instrument videreført.

Med lovforslaget ophæves de gældende generelle krav om industrisamarbejder, og der indføres et nyt system baseret på individuel og konkret vurdering af behovet for krav om industrisamarbejde ved hvert enkelt af forswarets større indkøb. Dette tiltag støttes af FAD, der ser det som vejen til at sikre EU-Kommissionens accept af den fortsatte brug af krav om industrisamarbejder.

Forslaget til klare administrative retningslinjer for industrisamarbejder er i det væsentligste en tydeliggørelse og opstramning af den hidtidige praksis, hvilket FAD kan støtte. Der er dog behov for yderligere opstramning, særligt for så vidt angår:

at vurderingen af, om der er behov for krav om industrisamarbejder, skal placeres i Forsvarsministeriets departement

DI - FAD

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V

Phone
(+45) 3377 3377

E-mail
fad@di.dk

Homepage
fad.di.dk

Medlem af DI
Member of Confederation of Danish Industry

- tæt involvering af industri og fagbevægelse i vurdering om, hvorvidt forsvarets anskaffelse af forsvarsmateriel eller forsvarstjenesteydelser skal betinges af vilkår om industrisamarbejde
- at når der stilles krav om industrisamarbejde, er dette som udgangspunkt et krav svarende til 100 pct. af kontraktsummen
- at afviklingen af industrisamarbejder skal kunne ske med en bred kreds af danske forsvarsindustrielle virksomheder
- at afviklingen af industrisamarbejder skal understøtte international markedsadgang for den danske forsvarsindustrielle base
- og endelig, at arbejdet med at revidere den Nationale Forsvarsindustrielle Strategi iværksættes umiddelbart med henblik på afslutning, inden de nye regler træder i kraft.

Endelig skal vi anføre, at da der fortsat ikke er skabt sikkerhed for, at de nye regler ikke vil medføre en væsentlig reduktion i omfanget af industrisamarbejder, står vores forslag fra høringen af lovudkastet om industrisamarbejder i sommeren 2013 stadig ved magt. Nemlig, at de foreslåede lovændringer alene bringes i anvendelse over for leverandører fra EU-lande, mens andre leverandører pålægges forpligtelser til at indgå og udmønte industrisamarbejdsaftaler efter de nugældende regler. Herved minimeres de skadelige effekter for industrien af de nye regler i ganske betydeligt omfang.

De mere detaljerede bemærkninger til forslaget til retningslinjer fremgår af vedlagte notat.

Med venlig hilsen

Frank Bill

Kommentarer til forslag til retningslinjer for industrisamarbejder

- Ad 1.1 Reglerne kommer til at omfatte indkøb over 50 mio. kr. Det bør understreges, at når forsvaret tegner rammekontrakter, er det værdien af den samlede rammekontrakt over hele løbetiden, der skal ligges til grund. Det bør ligeledes understreges, at ved vurdering af værdien af en kontrakt indgår – ud over anskaffelsesværdien – værdien af drift og vedligehold af det aktuelle udstyr over hele dets levetid.
- Ad 2.3 FAD kan støtte, at "en virksomhed i Danmark" defineres som en virksomhed, der er registreret i Danmark, og hvor mindst 80 pct. af værditilvæksten sker i Danmark. Denne afgrænsning kan bidrage til at forenkle administrationen af ordningen.
- Ad 3.2 Det er FAD's opfattelse, at der indgår et betydeligt skøn i vurderingen af, hvorvidt der skal stilles krav om industrisamarbejde i forbindelse med en konkret anskaffelse. Heri vil også skulle indgå politiske vurderinger. Det er derfor FAD's holdning, at vurderingen skal foretages under et klart politisk mandat, hvilket bedst løftes af Forsvarsministeriets departement.
- Det fremgår ikke af retningslinjerne, hvorvidt der skal foretages en vurdering af omfanget af forpligtelsen, såfremt det vurderes, at der skal stilles krav om industrisamarbejde. Hidtil har forpligtelsen svaret til 100 pct. af kontraktsummen for leverancen til forsvaret. Dette har været tilstrækkeligt til at sikre og udvikle en danske forsvarsindustri på det nuværende niveau, og det er FAD's opfattelse, at det fremtidige krav skal ligge på samme niveau.
- Ad 4.2 Det forudsættes, at det ligesom under de nuværende regler vil være muligt for udenlandske virksomheder frivilligt at oprette en "banking"-aftale i forventning om potentielle forpligtelser.
- Ad 5.1.2-3 Det er vigtigt, at industrisamarbejder ikke alene fokuseres på strategiske områder, hvor Danmark ønsker at råde over internationalt førende industrielle kompetencer. Der kan være virksomheder og opgaver, der falder uden for disse kriterier, men som alligevel udgør et vigtigt element i varetagelse af Danmarks sikkerhedsinteresser. Disse virksomheder spiller en central rolle, når det gælder om at sikre det danske forsvars evne til at indkøbe, drive og vedligeholde materiel. Samtidig spiller de en vigtig rolle som målestok for effektiviteten i forsvarets egne aktiviteter. En målestok, der kan lægges til grund, når det f.eks. overvejes at høste effektiviseringsgevinster gennem udlicitering af drifts- og vedligeholdelsesopgaver. Hvis der ikke i Danmark findes en underskov af mindre leverandører og servicevirksomheder, der kender forsvarets særlige

behov og de særlige regler, der gælder på forsvarsområdet (eksempelvis NATO-standarder, sikkerhedsgodkendelser mv.), vil det have negativ indflydelse på forsvarrets evne til at løse sine opgaver og dermed på Danmarks sikkerhedsinteresser.

Der er behov for, at "Den nationale forsvarsindustrielle strategi" revideres. Dette skal inddrage industrien og bør iværksætte snarest, således at en revideret strategi kan foreligge, når de nye retningslinjer træder i kraft.

- Ad 5.1.5 Ud over de nævnet samarbejdsformer er det væsentligt, at samarbejdet også kan omfatte bistand til markedsføring af danske forsvarsindustrielle virksomheder. De danske forsvarsvirksomheder er helt overvejende eksportbaserede, og dette vil kun kunne videreføres, hvis de får bistand af de store internationale forsvarsvirksomheder til at trænge ind på ellers lukkede nationale forsvarsmarkeder.
- Ad 5.1.6 Med retningslinjerne foreslås det, at de hidtidige regler om afvikling inden for maksimum 10 år erstattes af individuel fastsat tidsfrist. FAD forudsætter, at langt størsteparten af forpligtelserne fortsat kræves afviklet inden for ti år, og at længere afvikling hører til undtagelserne.
- Ad 5.4 Retningslinjerne foreskriver nu (i modsætning til de nugældende regler), hvilke faktorer forskellige elementer i et samarbejdsprojekt kan tillægges. Det opfatter FAD som en administrativ forenkling, da det bliver nemmere for danske og udenlandske virksomheder at skønne værdien af et givet projekt.
- Ad 7.4 Den foreslåede 80 pct.-regel erstatter den nuværende praksis, hvor grænsen har været 60 pct. Ideelt set burde den danske del af værditilvæksten være 100 pct., før afviklingen kan godkendes. Herved opnås den maksimale effekt til sikring af de nationale sikkerhedsmæssige interesser. Dette er naturligvis ikke muligt i praksis. Omend den foreslåede 80 pct.-regel således synes nærmere idealet end den nuværende ordning, kan den i praksis vise sig vanskelig at leve op til. Det kan således være vanskeligt for en dansk underleverandør at tilføre 80 pct. af værdien i et system/produkt. Det samme gælder for danskejede virksomheder, hvor et udenlandsk datterselskab leverer en del af systemet. Da det således kan være vanskeligt at fastsætte den rettet procentvise grænse, foreslås det, at der opereres med en 70 pct. grænse som udtryk for en afvejning af de mange hensyn.
- Ad 8.1-2 Det nuværende krav om bankgaranti udgår og erstattes af regler om bod. Forudsat Erhvervsstyrelsen er i stand til effektivt at inddrive eventuelle bodsbeløb, må ændringen opfattes som en lettelse for de involverede virksomheder, hvilket alt andet lige er positivt.
- Ad 8.3 Ud over bodsbestemmelserne er den eneste sanktion i bestemmelserne, at en udenlandsk virksomhed for en periode kan udelukkes fra at indgå nye

kontrakter med forsvaret. Det kunne være ønskeligt, om der kunne indføres stærkere virkemidler, f.eks. at Forsvarsministeriet forpligtes til over for deres samarbejdspartnere i NATO at understrege de dårlige erfaringer med samarbejdet med den pågældende leverandør.

- Ad 9.1 Det er positivt, at reglerne fortsat indeholder bestemmelser, der belønner hurtig afvikling af forpligtelser til industrisamarbejder.
- Ad 11.1 FAD mener, at industrien og fagbevægelsen skal sikres indsigt med og indflydelse på vurderingen af, hvornår det ud fra en sikkerhedsmæssig betragtning er nødvendigt at stille krav om industrisamarbejder. FAD peger derfor på, at forsvarets materielnævn bør have til opgave at bistå forsvaret med disse vurderinger på basis af nævnets indsigt i industriens forhold.
- Ad 11.2 Erhvervsstyrelsens orientering i "Følgegruppen for Industrisamarbejde" bør udbygges i forhold til i dag. Der bør bl.a. være en kortlægning af, hvilke danske virksomheder der deltager i industrisamarbejder, hvilke industrielle kompetencer der er opbygget herigennem, og hvorledes dette styrker danske sikkerhedsmæssige interesser.

Erhvervs- og Vækstministeriet
Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

belian@erst.dk

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 21. januar 2014
SAGSNR.: 2014 - 7
ID NR.: 272963

Høring - over lovforslag om ændring af lov om erhvervsfremme med hensyn til reglerne for industrisamarbejde

Ved e-mail af 20-12-2013 har Erhvervsstyrelsen anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte forslag.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

1. Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsfremme (lovforslaget)

Lovforslaget erstatter det lovforslag om en lov om industrisamarbejde, der blev sendt i høring den 28. juni 2013. Advokatrådet fremsendte sit høringssvar med skrivelse 12. august 2013.

I høringssvaret blev der under pkt. 1 givet udtryk for, at det var velkomment, at den langvarige praksis om fastsættelse af krav om industrisamarbejde i forbindelse med anskaffelser af forsvarsmateriel m.v. nu fremover vil blive understøttet af en positiv lovhjemmel og regulering.

Det nu fremsatte lovforslag går i modsat retning og ophæver den lovhjemmel, der fandtes i lov om erhvervsfremme § 18, i henhold til hvilken Retningslinjer for vilkår om industrisamarbejde kunne udstedes.

Lovforslaget betyder således, at den mere detaljerede regulering af, i hvilken udstrækning og hvorledes vilkår om industrisamarbejde kan fastsættes, ikke som det tidligere lovforslag tilsigtede, vil være reguleret af lovgivning. Den grundlæggende lovhjemmel til at stille sådanne vilkår vil heller ikke længere findes.

Fremover vil anvendelsen af vilkår om industrisamarbejde hvile på beslutninger, der er fastsat i medfør af (alene) administrative forskrifter.

Disse forskrifter vil udgøres af "*Retningslinjer for industrisamarbejde*", hvoraf der er fremsendt et udkast sammen med lovforslaget.

Den fremtidige lovtekniske organisering af området kan indebære en risiko for, at udviklingen og den praktiske anvendelse af vilkår om industrisamarbejde ikke længere vil være underkastet den samme legalitetskontrol som tidligere.

Advokatrådet antager, at en statslig myndighed, der har fået bevillingsmæssig hjemmel til at foretage et givet indkøb, inden for rammerne af denne bevilling vil være beføjet til at træffe beslutning om de vilkår, hvorunder anskaffelsen finder sted, herunder et eventuelt vilkår om industrisamarbejde.

Det forudsættes naturligvis herved, at den pågældende statslige myndighed til enhver tid overholder de for myndigheden gældende forskrifter, der måtte udledes af dansk eller EU-baseret lovgivning, interne forskrifter eller cirkulærer.

Det understreges dermed, at ophævelsen af lovhjemmelen til industrisamarbejde ikke vil ophæve kravet om lovlig forvaltning – og den mulige domstolsprøvelse heraf.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at ophævelsen af § 18 i lov om erhvervsfremme sker under samtidig vedtagelse af et alternativt regelsæt i form af administrative forskrifter. Advokatrådet opfordrer til, at spørgsmålet om hjemmel for vilkårsfastsættelsen omtales nærmere i bemærkningerne.

Bemærkningerne er rimeligt i overensstemmelse med disse andre forslag og giver derfor ikke anledning til særskilte bemærkninger.

Dog er pkt. 2.a, 5. afsnit behæftet med en meningsforstyrrende trykfejl eller fejl i ordstillingen.

2. Forslag til Retningslinjer for industrisamarbejde

Det foreliggende udkast til Retningslinjer skal finde anvendelse på Forsvarsministeriets anskaffelse af *nyt* forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser.

Kriteriet i pkt. 1.1 om, at der skal være tale om *nyt* materiel ses ikke at hidrøre fra direktiv 2009/81/EF, og betydningen af dette er ikke gennemskuelig.

Definitionen i pkt. 2.3 af, hvad der forstås ved en "*dansk virksomhed*" er en nydannelse, men er behæftet med betydelig uklarhed, herunder i særdeleshed, hvordan "*værditilvæksten vedrørende et produkt eller en tjenesteydelse*" skal forstås.

Begrebet anvendes også i pkt. 7.4, men er her knyttet til at karakterisere objektet for en aftale om industrisamarbejde. Det bør præciseres, hvad grundlaget for en bedømmelse af værditilvækst er under pkt. 2.3. Hvis det er hensigten, at der er en

sammenhæng eller et sammenfald mellem de to bestemmelser, bør også dette forklares nærmere.

I henhold til pkt. 3.2 fremgår det, at den konkrete vurdering skal foregå ved hver enkelt anskaffelse og, at kriteriet er, at et vilkår om industrisamarbejde er nødvendigt at pålægge den udenlandske leverandør af hensyn til Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser.

Det bemærkes herved, at det tilsyneladende må udledes af Retningslinjerne, at der ikke findes nogen egentlig og kausal sammenhæng mellem på den ene side den konkrete leverance eller leverandør og på den anden side de hensyn, der indgår og er relevante for varetagelsen af nationale sikkerhedsmæssige interesser. Hvis det er tanken, at den sikkerhedsmæssige interesse skal være knyttet til eller udløses af karakteren af det konkrete produkt eller tjenesteydelse, bør det fremgå af bestemmelserne.

I forhold til pkt. 4.1 bemærkes, at det bør fremgå, at et vilkår om industrisamarbejde skal oplyses i udbudsmaterialet for den pågældende leverance.

Med henvisning til pkt. 5.1.2 bemærkes, at det er uklart, hvad der egentlig er henvist til i dokumentet "Den nationale forsvarsindustrielle strategi".

De områder, der er nævnt i punktopstilling på side 5 i dette dokument betegnes som "*eksempler på strategisk vigtige teknologier*".

Henvisningen fra pkt. 5.1.2 til eksempler yder derfor ingen vejledning for hverken myndigheder eller leverandører.

Til pkt. 5.1.5.B og 7.3 bemærkes, at anvendelsen af begrebet "*kapitaloverførsel*" savner en kvalificerende definition. Det må i sammenhængen være af afgørende betydning, på hvilke vilkår den pågældende betaling af penge finder sted. En overførsel af et lån vil i sammenhængen være uden betydning.

I pkt. 5.2 og 7.3 er der henvist til visse erklæringer, der skal fremkomme fra den danske virksomheds "*administrerende direktør*". Der bør henvises til den for virksomheden tegningsberettigede ledelse, der ikke i alle selskabsorganisationer er den administrerende direktør (alene).

I pkt. 5.5 er der en mulighed for at skaffe en uvildig værdiansættelse af de afviklingsmetoder, der bringes i anvendelse i faktorprojekter. Dette er en god idé, og det synes ubegrundet, at en afklaring af værdiansættelse ikke bør gælde i alle former for afvikling af forpligtelser.

Afslutningsvist bemærkes, at Retningslinjerne har løst nogle af de problemstillinger, der var nævnt i Advokatsamfundets høringssvar af 12. august 2013, men ikke alle.

Således gælder det fortsat, at klageberettigelse, klagesags- og domstolsbehandling i forhold til afgørelser i henhold til Retningslinjerne er problematiske områder, der slet ikke er taget bestik af. Det gælder fortsat, at der savnes en regulering af regler om aktindsigt. Og det gælder fortsat, at der savnes procedurebestemmelser for sanktioner overfor leverandører. Der henvises til høringssvar af 12. august 2013 pkt. 4, 5 og 10.

"Den nationale forsvarsindustrielle strategi" giver som sådan ikke anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Til: belian@erst.dk
Fra: Ingeniørforeningen

Notat
16. januar 2014

IDAs hørings svar til udkast til lovforslag og retningslinjer for industrisamarbejde

Tak for muligheden for at komme med hørings svar til ovenstående.

For IDA er det væsentligt, at Danmark fastholder et højt teknologisk videns- og færdighedsniveau. Militære systemer er generelt helt i front teknologisk. Det er derfor ingeniørmæssigt et særdeles interessant område at være involveret i. Omvendt er det et område, de enkelte nationer af naturlige årsager ikke blot deler viden ud om.

Gennem industrisamarbejdsaftaler har Danmark gennem årene sikret sig adgang til teknologi og viden, der har været af stor betydning for at bevare og udvikle ingeniørmæssigt særdeles interessante områder.

Med forslag til lov om ændring af lov om erhvervsfremme lægges der op til at reducere industrisamarbejdet betydeligt.

I bemærkningerne til lovforslaget er der i punkt 8 vedrørende forholdet til EU retten listet tre forudsætninger, som det vurderes skal være til stede, hvis udenlandske leverandører skal kunne pålægges forpligtelser til industrisamarbejde. Den sidste anfører "Forpligtelser til industrisamarbejde er nødvendige for at opretholde og udvikle industrielle kompetencer og kapaciteter på højt internationalt niveau inden for strategiske områder, der er fastlagt i "Den nationale forsvarsindustrielle strategi".

Opretholdelsen af industrielle kompetencer og kapaciteter på højt internationalt niveau er også et kernepunkt for IDA. Det ser imidlertid ikke ud til, at dette punkt vil nyde særligt fremme i henhold til forslaget, idet hensigten er, at der skal udarbejdes administrative retningslinjer for vurderingen af, om der skal kræves industrisamarbejde. I 2d anføres det forventede hovedindhold i retningslinjerne. Tredje punkt i disse forventninger lyder: "Forsvarsministeriet vurderer i hvert enkelt tilfælde, om der af hensyn til varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser bør pålægges udenlandske leverandører en forpligtelse til industrisamarbejde med virksomheder i Danmark. Forsvarsministeriet vurderer herunder, om disse forpligtelser til industrisamarbejde er nødvendige og proportionale i forhold til den sikkerhedsinteresse, der varetages."

Det er bemærkelsesværdigt, at dette punkt på ingen måde nævner "opretholde og udvikle industrielle kompetencer og kapaciteter på højt internationalt niveau". Dette finder IDA stærkt bekymrende. Det er endnu mere bekymrende, at vurderingen tænkes overladt til Forsvarsministeriet og ikke Erhvervs- og Vækstministeriet. Sidstnævnte ministerium må formodes at have blik for Danmarks langsigtede interesse i at bevare kompetencer og kapaciteter på et højt internationalt niveau, hvorimod Forsvarsministeriet formentlig vil være stærkt fokuseret på den på kort sigt økonomiske fordel ved ikke at kræve industrisamarbejde.

IDA står selvfølgelig til rådighed, hvis der er behov for at uddybe ovenstående.

Med venlig hilsen

René Flege Højmark
Chefkonsulent
Ingeniørforeningen, IDA